

TÌNH YÊU NHƯ BÓNG MÂY

Đà Lạt xưa kia giống như một thiêu nư tuởi xuân thì, dáng đài các, đã từng làm siêu lòng biết bao nhiêu là văn sĩ, thi sĩ, nhạc sĩ, họa sĩ và công nhân gia nư a... Thời quy n rữ. Thời đ m say. Ghé thăm Đà Lạt đ r i khi chia tay nhau i b n r n.

KHÁNH GIANG năm 1959 viết về “Đà Lạt với du khách” đã nói:

“B n có s ng qua nh ng ngày i ng i u bu n Đà Lạt, có ng m qua nh ng bu i hoàng hôn nhu m đ cánh đ i, có ng i thu mình nhìn qua g t m a n ng trĩu r i trên c a kính, có đ p tr m ngâm cô đ c say mê theo khói thu c và h ng v tách cà phê phin đen ngòm, có i th i đ i làn m a b i v đêm, có n n gót giày đ u đ u trên đ ng ph hoang v ng, có s ng qua nh ng gi phút tr ng r ng c a cu c đ i và lòng có mang ít nhi u k n m đau th ng, b n m i c m đ c cái “tâm hồn” sâu xa và th m thía c a Đà thành. Và lúc y, b n khó lòng mà r i Đà Lạt đ c n a.”

Tình yêu v i Đà Lạt th t muôn v . Khi thì l ng l nh m t n c h thu êm d u hay cu ng nhi t nh nh ng b t n c tr ng xóa c a thác n c bên đèo. Khi thì giăng m c nh s ng khói ph trên kh p cánh r ng thông. Khi thì tan bi n vào thình không theo ti ng chuông chùa Linh S n... ti ng chuông nhà th Con Gà... Tình yêu vang v ng và lan đi đ r i h i nh p vào núi đ i Đà Lạt m i bu i sáng s m khi m t tr i còn khu t d ng...

Ph i chng đ i v i nh ng ai đã t ng sinh tr ng t i Đà Lạt, hay đã có m t th i gian dài sinh s ng t i đây ho c ch là du khách ghé thăm thành ph trong ít ngày th i Đà Lạt c a nh ng ngày tháng cũ đã đ l i trong t n cùng tâm kh m con ng i nh ng ni m th ng n i nh sâu đ m và thi t tha... nh su i ngu n tuôn ch y. Nói hoài không h t!

Sau đây ch thâu th p và ghi l i đ c m t ph n nào cái tình c m th ng yêu và nh nhưng đó mà thôi! M i ng i m t v ! Tình yêu v i Đà Lạt b ng b nh nh bóng mây, m t th i đã h i t quy n luy n trên bầu tr i thành ph cao nguyên th i nay l i man mác dần tr i ra kh p c b n ph ng tr i... N i nh khôn nguôi!

PHIM T.M.

PHIM T. M. t ng nh v Đà Lạt c a nh ng ngày xa x a yêu d u nh “m t đóm than h ng”:

“...Thành ph đã đ l i nh ng d u n sâu đ m trong lòng tôi là Đà Lạt. Đà Lạt. Tôi không c t ti ng khóc chào đ i đ y. Tôi không đ c nuôi d ng l n lên ho c sinh s ng làm vi c đ y. Nh ng t tu i hi u bi t, t th i ký c cho phép tôi ng c dòng nh l i, cái nh đ u tiên c a tôi là nh v Đà Lạt. Đà Lạt ch t đ y trong tâm kh m tôi. Và gi ng nh m t đóm than h ng đã đ c kín b i m t l p tàn tro, khi có đ p nó s bùng cháy l i, đ tôi có th nh l i tu i tr c a chính mình v i Đà Lạt...

Đà Lạt t trên cao, m t thành ph cao nguyên th m ng, thành ph c a tình yêu và n i nh . M t nh c sĩ đã đ t cho Đà Lạt cái tên là “Thành ph bu n” và “ch a đi đã m i”, n i nh ng dòng su i kh i ngu n t nh ng lòng đá, n i nh ng r ng thông b t t n trên nh ng s n đ i, n i nh ng con đ c lên xu ng nhi u khi ph i “leo” ch không ph i là đi n a - có tên g i là “nh ng con đ c tình nhân”- n i nh ng m t h có s ng chi u th gi t, n i nh ng thác n c đ m nh tung b t tr ng xóa...

N ng Đà Lạt trong v t vào nh ng bu i tr a đ p tr i. Đ ng trên đ i cao, ta có th nhìn ng m bao quát c thung lũng thành ph nh m t b c tranh v , v i h Xuân H ng chính gi a và hai ng n núi Langbian chân tr i.

H Xuân H ng ch là m t h nhân t o. Ngày x a, m t con su i thiên nhiên ch y qua và đã đ c ch n l i b ng m t cái đ p n c, đó là c u Ông Đ o, và h Xuân h ng đã tr thành nét

Đỉnh núi trung tâm thành phố Đà Lạt với tất cả sự quy tụ của một thắng cảnh nên thơ. Chung quanh hồ có những hàng cây thông tây, và đêm đến thì có cảnh “đi bên hồ nhìn sang bên kia, ánh đèn lấp lánh xanh đỏ, với những ngọn đèn neon phản chiếu lung linh giăng nhò bông gòn...” như là những bông tuyết đã rơi trong một buổi tối đi dạo buổi tối.

Trên hồ có những pê-đa-lô hình thiên nga đẹp những cặp uyển chuyển theo mây nước. Nhà Thủy Tạ là nơi hẹn hò của trai thanh, gái lịch cảnh đẹp. Trên đường đi vào có một vườn hoa rực rỡ, tất cả đều được chăm sóc rất chu đáo. Thác Cam Ly cảnh đẹp Xuân Hương chợ và tất cả. Những thác Cam Ly chính là thác Xuân Hương chợ và suối nước thêm một nhánh suối nhỏ đổ vào.

Đi qua cầu Ông Đạo là con đường đi vào phố chợ, ngôi chợ hai tầng khá khang trang. Bên trái chợ là bến xe, phía trên phía là rạp hát Hòa Bình. Đi tiếp buổi chiều leo dốc xuống ngôi trường học nơi tiếng chuông Đà Lạt, trường Bùi Thị Xuân, trường khi lên Viên Đồi Hồ Đà Lạt. Khi quay trái, đường xuống thì đi qua Chùa Linh Sơn và Trường Bồ Đề. Ba ngọn đồi hoang vắng (khi buổi chiều “cảnh non phận phận ôm chân mình”) là vùng đồi nơi tiếng mõnh danh là Đồi Cù ngay bên hồ Xuân Hương. Khá xa trung tâm thành phố có hồ Đa Thiện rất thơ mộng với con đường dẫn vào Thung Lũng Tình Yêu, ngọn cây xác lá vàng vào mùa thu. Chắc có lẽ Đà Lạt mới đích thực là lá vàng mùa thu đẹp ta ngắm nhìn.

Đà Lạt còn có Hồ Than Thở với Đồi Thông Hai Mẹ, một cảnh trí khá buồn, những hồ đã đến Đà Lạt, thì không một du khách nào lại không ghé qua. Những thắng cảnh khác xa Đà Lạt như thác Prenn chân đèo Prenn. Ngay trong đèo Prenn là dòng suối Datanla hoang dã, tất cả khung cảnh núi rừng hoang vu với ghềnh đá bọt nước tung trắng xóa, đến khe suối với tiếng đá sỏi ngổn ngổ hai bên. Ngoài ra còn có thác Gougah và Pongour rất hùng vĩ.

Đi xa hơn phía là đến Trại Hồ, D'ran và đèo Ngoạn Mục; đèo này gần Nha Trang, đường xuống Song Pha, rồi gặp Quốc Lộ 1, bên phải là Dinh của Cựu Hoàng Bồ Đề.

Trên đỉnh trung tâm thành phố là nhà thờ Đà Lạt. Ngôi thánh đường này rất đẹp, màu gạch đỏ tươi viền trang trí với bông trên màu xanh đậm của lá cây thông hai bên nhà thờ. Trên cây thánh giá những ngọn tháp chuông là con gà của một thuở làm cho ngôi giáo đường này đẹp đẽ gọi là “Nhà thờ Con Gà”. Đi tiếp chút nữa sẽ là thị trấn thành phố và đến với khách sạn Langbian Palace... Và còn nhiều nơi khác nữa.

Đà Lạt đẹp không bút nào tả xiết, đẹp cả bốn mùa và suốt ngày. Cảnh đẹp này đã là nguồn cảm hứng vô tận cho những văn nhân, thi sĩ của nhiều thời đại. Đà Lạt, buổi sáng thơ mộng khu phố chợ, áo len kéo cao cổ, buổi trưa là Hồ Xuân Hương, đi một vòng dạo bóng liễu rủ, buổi chiều là những quán vỉa hè khát vọng những ly cà phê đậm mùi. Rồi đêm khuya nằm nghe gió hồ của Đà Lạt rót qua hay rồi xuống mái nhà. Tiếng gió tiếng mưa Đà Lạt là những âm thanh tuyệt vời nhất.

PHẠM T. M. bộc lộ nỗi lòng thơ mộng của mình:

“Đà Lạt bây giờ xa, tôi vẫn luôn ao ước trở về “Đà Lạt của tôi” đẹp đẽ đi lại trên những con đường nên thơ, trông thấy lại những khung cảnh thân yêu quen thuộc. Bất cứ lúc nào là thời đi tìm

đều thắc mắc nhìn những điều mà sao? Cũng nhớ đến khi nào ta mới có dịp trở về Đà Lạt để sống lại những ngày tháng đẹp nhất của một thời xa?"

HUỖNH SƠN

HUỖNH SƠN bước lên tình mình với thành phố cao nguyên nơi mình đã từng sống một thời khi viết bài “Nhớ Đà Lạt” là nơi mà nhà thơ coi như một “cõi thiên đường”:

“Đà Lạt ơi! Làm sao tôi quên được!
Lững, đờm, sương, sương, sương
Khí hậu mát trong lành, hoa cỏ
Vườn rau xanh, người chèo thuyền phát hiện hòa

Con sương như chèo qua lòng thành phố
Lững lờ trôi xuôi đến suối Cam Ly
Nồng cốm gạo đá tung mình bay tung xóa
Thanh âm vang ngàn vạn tiếng thơm thì

Rời róc rách reo vui qua ghềnh đá
Đưa xa đến khu đất trồng dưa hấu non xanh
Cảnh thiên nhiên như bức tranh thủy mặc
Ai đi xa mà quên lãng cho đành
Có những sáng sương mờ xuyên rừng sương
Bay la đà trên những dãy đồi, những
Ai muợn nhìn ngày xưa Lầu, Nguyễn
Và nơi đây non nước giờ thiên đường

Có những chiều trời trong vàng nắng
Lên đồi Cù nôm suối thơm nhưng xanh
Nghe cảnh thông đong đưa theo gió núi

Reo vi vu như đi u hát ân tình

Có như ng t i m a phòn bay như h t
Thú tr n gian đi t n b d i m a
Nh ng h t n c t n n tr i t i mát
Ru lòng mình êm t a bài th

Nghe th m l nh thì d ng chân ghé quán
C c cả phê nhìn nh ng gi t huy n r i
Nh c du d ng, ánh đèn m h o
H n lằng lằng đ l c b n ph ng tr i

Còn như u l m làm sao tôi k h t
Cõi thiên đ ng th m ng ch ng riêng tôi
Xa xôi g i l i yêu th ng tha thi t
Ôi quê h ng!
Ôi Đà Lạt!
Muôn đ i!”

Lòng nhưng như Đà Lạt v n còn đ m nét trong bài th “Dáng T t quê xa”. HU NH S N viết trong đ n cu i:

“Ôi xa r i, xuân đ a đàng quê cũ
Bu n i bu n xuân x l tr i đông
K ni m x a ch p ch n trong ký c
Đà Lạt i! Ni m th ng nh ng p lòng!”

R i trong bài th “Nh ng ngày Thu nh th ng Đà Lạt” i hai đ n cu i nhà th t lòng c mong có đ p tr v ch n cũ:

“Quê tôi su i đ p, non xinh
Vì đâu nên n i ta, mình xa nhau

Nhớ vớ nghe chớ nh lòng đau
Lơ khô, tròng lơ nh, mọt màu tuy t pha
Thân giở nớ ng xớ chi u tà
Làm thân lơ u xớ xót xa phớ n mình
Bao giở sáng lơ i bình minh
Ta vớ thớ m lơ i nghĩa tình ngày xớ a.”

TRẦN NAM SƠN

Nhớ c sĩ TRẦN NAM SƠN ghi lơ i nớ i nhớ nhưng vớ thành phớ cao nguyên xa xớ a vớ i lơ i thớ t tha thi t, nhớ nói lên hớ nhớ ng ngớ i Đà Lạt tha hớ ng khác trong bớ n “Tình yêu cho Đà Lạt” ghi năm 1988 vớ i lơ i ghi chú “Thân tớ ng cho ngớ i Đà Lạt”:

“Đà Lạt i tôi bi t em t thu nh. Cùng em năm tháng sớ i m nhau bớ ng môi khô, Và Đà Lạt i bi t em có Hồ Xuân Hớ ng.
Và t n rớ ng sâu bi t em có Hồ Than Thớ,
Có em Danhim, có em CamLy bên cớ nh rớ ng thông cao.
Này Đà Lạt i em đã trong tôi trớ n mớ t đớ i. Đớ khi xa cách mớ i thớ y cớ i lòng chớ i vớ i.
Và Đà Lạt i nhớ em núi rớ ng xanh mãi.
Và Đà Lạt i nhớ em sớ ng vớ lơ nh giá,
Hãy cho tôi xin. Hãy cho tôi xin. Xin lơ i ngày xa xớ a.
Tôi đã yêu em, yêu hoa anh đào vào Đông.
Yêu cánh hoa sim màu tím và thung lũng hớ ng,
Rớ i khi trớ i thu yêu nhớ ng lá vàng nhớ rớ i.
Tôi sớ không quên thớ ng đớ ng trên ngớ n đớ i cao.
Và nhớ ng vớ n hoa bớ n màu.
Này Đà Lạt i su t đớ i tôi sớ yêu em
Này Đà Lạt i su t đớ i tôi sớ không quên!”

TRẦN THỊ XUÂN LAN

Thị viết từ Hoa Thành Đón vào mùa xuân năm 1994 gửi cho người em gái ở Đà Lạt, TRẦN THỊ XUÂN LAN nhớ các kỷ niệm xưa và lòng thiết tha mong các đồng chí và thăm thành phố cũ nơi mình đã từng theo chúng lên sinh sống tại đây một thời gian. Sống nơi đây khách gửi nhớ đến chúng mùa sống Đà Lạt:

“Mẹ Linh nhớ không, ngày anh chị đi lên Đà Lạt với cháu đi lòng chấp chúng, trên Đà Lạt đi đi về về trong lòng chị. Vì mẹ Đà Lạt, anh chị đã quy tụ đến nhà ở Sài Gòn phần hoa tại miền cao nguyên thơ mộng. Mẹ Linh biết không, anh chị đến căn biệt thự xung quanh trên đồi như rừng dâu, vườn cây, đi thông thoáng, và trên kia là trường trung học lớn của thành phố...”

Từ ngày đến đây chúng tôi nhớ trong lòng, chị có mùa thu là chị dành riêng cho Đà Lạt, riêng Đà Lạt mà thôi! Nếu có em ở đây, chị cứ nắm tay em, chị cho em thấy Đà Lạt hiện hữu rất gần chúng ta. Đâu đó trong sóng nước dòng Potomac, đâu đó trên đường về Front Royal, đâu đó xóm Hà Đông ở gần, đâu đó Đa Thiện của chị mà sau này anh chị biết ngôi trường lớn và ngôi biệt thự sau trường đi học, đâu đó đường đi vào Thung Lũng Tình Yêu, đâu đó và đâu đó... thoáng hiện và thoáng mất... Hôm nay trên đường đi làm, thành phố của chúng tôi sống mùa, đúng là như sáng sống mùa của Đà Lạt. Chị ngồi đi giữa dòng đi đường sống mùa và đi lòng mình trôi bên sông về Đà Lạt dịu yêu. Em biết đó, Đà Lạt của chị không phải là nơi tình đang dở, mà với Đà Lạt là hạnh phúc quá tràn đầy.”

Tình với Đà Lạt quá thật rất mãnh liệt, tình người đang trở về:

“Mẹ nghĩ đến đó mà đã thấy nao nức tình người đang ngồi chuyển xe đò Sài Gòn - Đà Lạt. Xe đò đang trôi dọc, quanh co vào Liên Khương, băng qua vùng thác Prenn rồi lên đèo vào thành phố. Thông xanh vây phủ, chị nhớ người thấy mùi thơm của lá thông quen thuộc đi. Và em thấy không, vài ngôi biệt thự đã quen quanh đèo báo hiệu đang đến Đà Lạt. Chị cứ hét lên: “Đà Lạt của ta đây rồi!” Có lẽ chị sợ xin đừng đi chân không trên lá thông. Chị cứ cúi xuống hôn mặt như để dịu yêu và cảm ơn Thiên đàng còn cho ta tình tại đây ngày thơ quê hương.”

**(Trích: “ĐÀ LẠT NGÀY THÁNG CŨ”
Sơn ghi: LS. Ngô Thế Giao)**

**ĐÀ LẠT
NGÀY THÁNG CŨ**

SOẠN GIẢ:
NGÔ TĂNG GIAO
LUẬT SƯ ĐÀ LẠT
HUYỀN TRÂM XUẤT BẢN 2010